

Turistverksamheten sommaren 2022

Kultur- och utbildningsförvaltningen

Beslutande instans: KUN
Datum för beslut: 2022-10-12 § x
Diarienummer: 2022.218 KUN

Innehåll

1.	Inledning.....	3
1.1.	Organisation.....	3
1.1.1	Kommunikation och marknadsföring.....	4
2.	Gräfsnäs.....	5
3.	Nolhaga Park.....	5
4.	Innerstaden.....	6
4.1.	Guidningar.....	6
4.2.	Sommartorget.....	7
4.3.	Bronsskatten.....	7
4.4.	Filmproduktion.....	7
4.5.	Festivaler.....	8
4.6.	Naturturism.....	8
5.	Regional turism.....	9
5.1.	Tågluffa till trädgårdar utmed Gotaleden.....	9
5.2.	Strax utanför Göteborg.....	9
6.	Ett hållbart perspektiv.....	9
7.	Sammanfattning.....	10

1. Inledning

Turismsommaren 2022 i Alingsås speglar den nytta lokala verksamheter, samverkan och arrangemang kan ge i ett brett besöksperspektiv. Arrangemang, evenemang, utställningar och aktiviteter lokalt som ger synergieffekter, för lokalt näringsliv, regional- och nationell samverkan samt lokala, regionala och internationella besökare. Nedan beskrivs några av de arrangemang och platser som dragit besökare till Alingsås under sommaren 2022. Samverkan med föreningar, företag och region är några av de samverkanspartners som bidrar till att öka besöksnäringen och göra Alingsås till en attraktiv plats.

1.1. Organisation

Sedan sommaren 2021 återfinns turistenheten i Turistinformationens lokaler på Kungsgatan. Turistinformationen öppnade i sina nuvarande lokaler på Kungsgatan 14 i mitten av juni 2021. Under juni-augusti 2021 hade Turistinformationen 1 567 besökare och för motsvarande period 2022 var siffran 1 188 besökare.

Turistenheten arbetar med att utveckla besöksnäringen i staden Alingsås och skapa en attraktiv destination för alingsåsare och turister. Detta i samarbete med det lokala näringslivet såsom föreningar, handel, kaféer och restauranger i syfte att öka den lokalekonomiska tillväxten i staden.

När Alingsås marknadsförs som destination tar förvaltningen avstamp i fokusområden som delvis är definierade av Västsvenska Turistrådet, vilket är en av kommunens samarbetspartners:

- Naturturism
- Kulturturism
- Måltidsturism
- Evenemang

Turistenheten arbetar också med så kallade InfoPoints. Detta är en bemannad turistserviceplats utmärkt med InfoPoint-märket. Det kan till exempel röra sig om en näringsidkare eller en kommunal anläggning som kan ge lokal turistisk information på plats. Turistenheten förser Infopointsen med material och information och idag finns idag sex olika infopoints runt om i kommunen på följande platser:

- Sollebrunn servicekontor
- Kaffekoppen Sollebrunn
- Gräfsnäs slottspark
- Nolbygårds ekobageri & café
- Balders Hage
- Grand Hotel

1.1.1 Kommunikation och marknadsföring

Turismenheten ansvarar för hemsidan upplevalingsas.se och denna utgör ett slags skyltfönster för Alingsås kommun (med viss omnejd) som destination. Här finns möjlighet att fånga upp resenären under sitt besök men framför allt inför besöket till Alingsås. Det gör upplevalingsas.se till den viktigaste i informationskanal då det är här kommunen har möjlighet att påverka en eventuell besökare att just välja Alingsås som sitt besöksmål.

Hemsidan är en del av vastsverige.com som är Turistrådets regionövergripande hemsida för turism- och besöksnäring.

[Upplevalingsas.se](http://upplevalingsas.se) har ingångarna *Se & göra*, *Evenemang*, *Mat & dryck*, *Boende* samt *Kontakt & Info*. Det finns även en spegling av upplevalingsas.se på engelska där ett axplock av de mest besökta sidor finns.

Under ingången *Evenemang* finns *Evenemangskalendern* där samlas och presenteras de evenemang som är aktuella i en sökbar kalender. Via *evenemangsformuläret* kan externa arrangörer lägga upp sina evenemang som turismenheten sedan granskar. Turismenheten ansvarar för att lägga upp evenemang som arrangeras av Alingsås kommun och externa aktörer stöttas vid behov.

Besöksstatistik antal besökare månadsvis

Månad	Antal unika besökare 2021	Antal unika besökare 2022
Januari	26 708	19 917
Februari	25 295	15 299
Mars	27 248	18 970
April	27 002	23 940
Maj	26 478	30 056
Juni	30 518	79 275
Juli	49 347	45 766

[Upplevalingsas.se](http://upplevalingsas.se) inledde året 2022 med färre besökare än 2021. Detta kan bero på att det återigen fanns en samhällsspridning av covid-19 vilket kan ha medfört ett lägre intresse för turism.

Inför *Potatisfestival* ökade intresset avsevärt och de mest besökta sidorna handlade om *Potatisfestivalen* vilket i sin tur kan beror på att festivalen inte hade hållits på två år.

Turistverksamheten återfinns även inom de sociala plattformarna Facebook och Instagram. Via dessa plattformar ges möjlighet att visa upp Alingsås som destination men också interagera med besökare. Närvaron i sociala medier syftar till att inspirera till besök och möjlighet att påverka den eventuella besökaren att välja Alingsås som besöksmål.

Utöver de digitala marknadsföringskanalerna tar Turismenheten fram trycksaker i olika former. Varje år tar enheten, i samarbete med Alingsås Tidning och Kuriren, fram en broschyr i syfte att informera och inspirera besökare att uppleva Alingsås kommun.

Broschyren är annonsfinansierad och innehåller kortare inspirationstexter på olika tema så som *För kompisgänget*, *Hållbar shopping* och *I genuina Bjärkebyggden*. För 2022 beställdes 15 000 exemplar av broschyren.

Stadskartan utgör den mest populära trycksaken. Denna karta produceras varje år och är annonsfinansierad. Kartan visa både Alingsås stad och Alingsås kommun som helhet där också orterna Västra bodarna, Ingared, Gräfsnäs, Sollebrunn, Magra och Stora Mellby är representerade. Kartorna kompletteras med en text med tips på fem besöksmål.

2. Gräfsnäs

Gräfsnäs slottsruin och park är Alingsås mest besökta turistmål. Kultur- och utbildningsförvaltningen tar hjälp av Gräfsnäs Slottspark ideell Förening (GSF) för anordnande av evenemang i området och från maj till september har ett tjugotal tillställningar ägt rum. Bland de mest välbesökta evenemang är midsommarfirande, veteranbilsträff och konstutställningen KonstAnten. Utöver högtidsfirande och konstutställningar har bland annat tornspel, dragspelsstämma, hundutställningar och cirkus ägt rum, alla öppet för allmänheten. Föreningar och privatpersoner har bokat fester, bröllop och andra evenemang som påvisar områdets attraktivitet. Även slottsruinerna som är en väsentlig del av Gräfsnäs har under sommaren lockat till sig många besökare då ungefär 400 personer har gått guidade turer i ruinerna.

Sedan 2020 har förvaltningen tillsammans med samhällsbyggnadskontoret och GSF jobbat med att ta fram två nutidshistoriska skyltar till Gräfsnäsparken. Detta för att öka tillgängligheten på information och skapa en enhetlig skyltprofil runt om i kommunen. Tidigare har det inte funnits några skyltar och efter ett omfattande arbete invigdes de två skyltarna i maj 2022. Den ena illustrerar begivenheter som har ägt rum i parken såsom "Simningens dag" och den andra illustrerar järnvägshistorien i området.

Utöver slottsruinerna och parken drar järnvägen i Anten till sig ett stort antal turistbesök. Föreningen som underhåller järnvägen får bidrag av Alingsås kommun och har under sommaren haft 19 000 resenärer varav många även har besökt Slottsparken. Tillsammans bildar Gräfsnäs med dess slottsruin, park och järnväg det populärast turistområdet i kommunen. Från maj till september var det 91 500 personer som gick förbi besöksräknaren vid entrén, jämfört med 74 000 år 2021.

3. Nohaga Park

Nohagaparken är ett av de mest välbesökta turistmålen i kommunen. Området består av naturområden och möjlighet till rekreation. Nohaga slott fick under våren en extern entreprenör för kaféverksamheten. Entrédörren till kaféet hade under juli 36 414 passager, jämfört med 7 650 under samma månad föregående år. Med ca 30 000 passager per

månad under sommaren har slottet blivit en av Alingsås kommuns största turistattraktioner och reseanledningar. Förutom kafé bjuder slottet på kostnadsfria utställningar i salongerna på andravåningen. Slottet lockar besökare även för dess natursköna omgivningar och i Nolhaga park finns det mycket att se och uppleva. Utsiktstornet från 2:a världskriget har varit öppet för besökare under alla sommarveckorna. Det har funnit möjlighet att göra en runda discgolf eller vandra runt Nolhaga bergen eller på spången i Kongo, att uppleva vatten och fågelliv vid Mjörnstranden, skattjakt för barn och besöka lantgården eller Nolhaga Parkbad.

4. Innerstaden

4.1. Guidningar

Turistverksamheten erbjuder olika guidningar och har sedan flera år ett väl utvecklat guidenätverk till stöd för genomförandet. De mest populära guidningarna utgörs av Fikavandringen och Stadsvandringen.

Under fikavandringen guidas gästerna genom trästaden Alingsås och guiden berättar dels om fikats historia samt Alingsås framväxt och historia. Under vandringen besöker gästerna flera kaféer och får provsmaka munsbitar från ett typiskt svenskt fikabord.

Antal gäster Fikavandring per år

År	Antal gäster ordinarie turer	Antal grupper privata turer
2019	140	1*
2020	147	-
2021	173	3**
2022	201	7**

* 7 personer/grupp, ** 15 personer/grupp

Fikavandringarna är en av Alingsås viktigaste marknadsföringsinsatser och genom denna kanal ges möjlighet att visa upp Alingsås, framför allt mot utlandet. Denna marknadsföring sker genom Turistrådet Västsveriges stöd som ofta lyfter fram fikavandringarna på pressresor för utländska journalister. Antalet gäster som genomför Fikavandringarna ökar årligen. Under pandemiåret 2020 kunde gruppverksamhet inte genomföras till följd av restriktionerna.

Enheten för turism erbjuder även en stadsvandring som är mer inriktad på Alingsås och stadens historia. Under denna tur får gästen besöka de pittoreska innergårdarna och guiderna berättar om olika människor som har bott och verkat i staden genom åren och hur det kommer sig att staden har formats till att bli vad den är idag.

Antal gäster Stadsvandring per år

År	Antal gäster ordinarie turer	Antal grupper privata turer
2019	36	-
2020	41	-
2021	63	3*
2022	0	4*

* 10 personer/grupp

Under sommaren 2022 genomfördes inga ordinarie turer av Stadsvandringarna.

4.2. Sommartorget

Sommartorget är en satsning för att skapa en trivsamt plats i stadskärnan som inbjuder till besök, möten och avkoppling centralt i staden. Sommaren 2022 gjordes en utökning med en yta på Lilla torg där det bland annat varit schackturneringar samt musikunderhållning av Alingsås kommuns feriearbetare. Enligt besöksstatistiken har det varit 26 685 personer på Sommartorgsytan (Lilla torg ej medräknad) under perioden 13 juni – 31 augusti. Alingsås Energi har bidragit med laddplatser för mobiltelefoner vilket gjort att många ungdomar frekventerat ytan i större utsträckning under 2022.

4.3. Bronsskatten

Bronsskatten är en tillfällig utställning av Alingsås museum som invigdes i början av sommaren. I utställningen visas de arkeologiska fynd från bronsåldern som gjordes i Hjälmedalen våren 2021. Upptäckten väckte internationellt intresse och Alingsås museum blev först att visa föremålen för en bredare allmänhet. Antalet besökare var över 6 000 under sommaren. En föreläsningsserie kopplad till utställningen har genomförts i samverkan med föreläsare från Göteborgs universitet och Studio Västsvensk konservering. Utställningen har förlängts och kommer att finnas kvar under hela perioden för Lights in Alingsås, där den också marknadsförs. Många besökare har rest till Alingsås särskilt för utställningen, däribland utländska besökare främst från Europa men också utomeuropeiska länder som till exempel Ecuador, USA, Sydafrika och Japan. Museets övriga utställningar i Alströmerska magasinet lockar också besökare och i entrén visas utställningen *Bland bomullsbalor och kritpipor*, som redogör för 1700-talets manufakturverk och tar fasta på husets historia som magasin.

4.4. Filmproduktion

De senaste åren har flera produktionsbolag valt Alingsås för sina filminspelningar. Produktionerna skapar positiv marknadsföring och lockar besökare. Turism- och evenemangsenheten har ihop med Kommunikationsenheten och Näringslivsenheten tagit fram bilder på möjliga inspelningsplatser i kommunen för en *Location databas*. Databasen

när internationella produktionsbolag och skapar intresse för Alingsås som filmkommun. För att informera vid inspelningsplatser finns så kallade *Storyspots*. En skylt med information sattes upp vid Antens station med QR-kod till två audioguides. Audioguiderna har laddats ner 28 respektive 16 gånger under sommaren.

4.5. Festivaler

Potatisfestivalen är en av Sveriges äldsta stadsfestivaler. Efter två års pandemiuppehåll kunde Potatisfestivalen fira 40 år den 10 – 12 juni i år. Besöksantalet uppskattas till ca 45 000 personer under dessa tre dagar. Festivalen riktar sig till alla målgrupper men med ett fokus på barnfamiljer och större delen av innehållet var avgiftsfritt för alla. Alingsås föreningsliv utgör en stor och viktig del av arrangemanget både på och bakom de platser och scener som festivalen rymmer men också genom uppsökande verksamhet som t ex vid äldreboenden för att tillgängliggöra Potatisfestivalen för alla. I år var ett 20-tal föreningar medverkande i festivalen.

Mjörnfestivalen var ett initiativ från Maritimt i väst i samverkan med Västra götalandregionen samt flera av de maritima föreningarna i Alingsås Kommun. Besöksantalet för den två dagar långa festivalen den 20 – 21 augusti var cirka 1 300 personer. Detta blev ett tillfälle för föreningarna att visa upp sina verksamheter och för besökare och att uppleva sjön Mjörns möjligheter med allt från optimistjollar till ångbåten Herbert.

4.6. Naturturism

Alingsås med omnejd erbjuder närhet till natur och friluftsliv och detta marknadsförs på olika sätt via hemsidan. Några av de naturturismområden som särskilt lyfts fram är cykelrundor samt olika vandringsleder där främst Gotaleden lockar besökare till kommunen.

Turistenheten tog under 2020 fram förslag till olika cykelrundor i kommunen. Dessa rundor är dragna med omsorg så att man som cyklist ska känna sig trygg i trafiken då de så långt det möjligt undviker trafikerade vägar. Under cykelrundan passerar besökaren utvalda platser och besöksmål. Rundorna är också anpassade för olika typer av cyklister, både de som vill ta det lite lugnare och de som vill köra ett träningspass en hel dag. Cykelrundorna finns beskrivna på hemsidan samt utskrivet på kartor hos turistinformationen och besöksnäringsföretag i anslutning till dessa rundor. I samverkan med en privat aktör erbjuds besökare till staden också att hyra cyklar för en- eller flerdagsutflykter i kommunen.

5. Regional turism

Alingsås kommun är kopplad till ett flertal regionala samarbeten för att öka besöksnäringen i Västsverige. Hållbarhetsperspektiv genomsyrar koncepten och fokus ligger på förflyttning genom hållbara medel som tåg och cykel, där turistmålen har ett fokus på naturen.

5.1. Tågluffa till trädgårdar utmed Gotaleden

Tågluffa till trädgårdar utmed Gotaleden är ett koncept inom trädgårdsturism för att skapa attraktiva besöksnäringserbjudande. Tanken med konceptet är att besökaren skall kunna resa klimatsmart på pendeltågsträckan Alingsås – Göteborg och på vägen göra stopp för att besöka trädgårdar och andra besöksmål, som Nohaga park. Vidare är ett flertal privata aktörer anslutna till konceptet varav minst ett företag har meddelat att de har upplevt ett ökat besöksantal till följd av tågluffningen och en ökad känsla av klimatsmart turism.

5.2. Strax utanför Göteborg

Strax utanför Göteborg är ett samverkansprojekt mellan Göteborg & co och Turistrådet Västsverige för att ge tips till gäster på saker att göra inom en timmes resa från Göteborg med möjlighet att enkelt ta sig fram med kollektivtrafik. Alingsås valdes ut som en av sex destinationer och en av turistattraktionerna är att trädgårdsresa.

6. Ett hållbart perspektiv

Kultur- och utbildningsnämnden beslutade i mars 2022 §19 att ansluta Alingsås kommun till Hållbarhetsklivet, vars syfte är att bidra till en hållbar besöksnäring och är kopplat till Agenda 2030. Hållbarhetsklivet är ett initiativ från Västsvenska Turistrådet som riktar sig till privata och offentliga aktörer inom besöksnäringen i Västsverige. Följande fyra principer ligger som grund för initiativet:

- Så lite onödig miljöpåverkan som möjligt
- Bra för boende och besökare
- Fler besökare när och där det inte är fullt
- Fler heltidsjobb och mer robusta verksamheter

Hållbarhetsklivet präglar turismenhetens arbete långsiktigt genom fokus på ett brett utbud av arrangemang och aktiviteter samt regionala klimatsmarta turistkoncept.

7. Sammanfattning

Potatisfestivalen innebar startskottet på turistsommaren och veckan efter den öppnade utställningen Bronsskatten. Alingsås museum fylldes dagligen med nya besökare. Nolhaga slott attraherade besökarna på ett nytt sätt och drog publik till utställningarna på plan 2 och till parken. Gräfsnäs och järnvägen i Anten består som tydliga besöksmål med sina höga besökssiffror. Turistorganisationen kommer under vintern att bearbeta och utvärdera sommarens erfarenheter, samarbetsmöjligheter samt evenemang inför nästa års turistsommar.